

«MottakerNavn» «Kontakt»

«Adresse»

«Postnr» «Poststed»

Deres referanse:

«Ref»

Vår referanse:

2023/3134 10

Saksbehandler:

Bjørnar Strøm-Hågensen

Dato:

08.03.2024

Offentlig høring – interkommunal plan for naturmangfold i kommunene langs Haldenvassdraget

Aurskog-Høland, Marker, Aremark og Halden kommuner har vedtatt at utkast til en felles interkommunal plan for naturmangfold skal legges ut på offentlig høring. Vedlagt følger planutkastet, som også er tilgjengelig på Halden kommunes nettside.

Eventuelle merknader og innspill til planforslaget sendes skriftlig på følgende måter:

- Innspillskjema: <https://forms.office.com/e/v5Tkfqebkp>
- Brev til kommunens postadresse: Halden kommune, postboks 150, 1751 Halden
- Elektronisk til postmottak@halden.kommune.no

Frist for merknader og innspill er 21. april 2024.

Dersom innspill sendes per brev eller elektronisk, merk forsendelsen «*Innspill til interkommunal plan for naturmangfold*».

Behov for en plan for naturforvaltningen

Kommunene ser behov for en plan for naturforvaltningen, både for å samordne og forbedre kunnskapsgrunnlaget og for å følge opp kommunenes ansvar. Kommunene driver klimaarbeid. Ivaretagelse av natur og arbeid med klima henger sammen. De siste tiårene har overvåking vist at global temperatur øker mye og raskt og i tillegg er ødeleggelse og tap av arter/økosystemer økende. Begge forhold påvirker menneskene i stor grad, og det trengs oppmerksomhet. Dette er

Postadresse

Halden kommune
Postboks 150, 1751 Halden

Besøksadresse

Storgata 7, 1771 Halden

Halden.kommune.no

Facebook.com/halden.kommune.no

Postmottak@halden.kommune.no

Bank

5315.05.15218

Org.nr.

959 159 092

bakgrunnen for at FN har ekspertpaneler både knyttet til klimaendringer (IPCC) og naturendringer (IPBES).

En plan for naturmangfold vil være levere premisser for hvordan naturen omtales og omhandles i overordnet kommuneplan og hovedmål om å ta vare på natur- og kulturarv. Haldenvassdraget binder kommunene langs vassdraget sammen. Kommunene Aurskog-Høland, Marker, Aremark og Halden samarbeider og har gjort det i flere tiår knyttet til vannforvaltningen. Det er hensiktsmessig å videreføre samarbeidet knyttet til overordnet naturforvaltning.

Planens hovedgrep og oppbygging

Å ha samlet kunnskap og retningslinjer om hvordan natur kan og bør forvaltes i og langs et helt vassdrag er unikt i kommunal sammenheng. Kommunene langs Haldenvassdraget har fått mye positiv oppmerksomhet fordi det legges opp til helhetlig naturforvaltning på den måten.

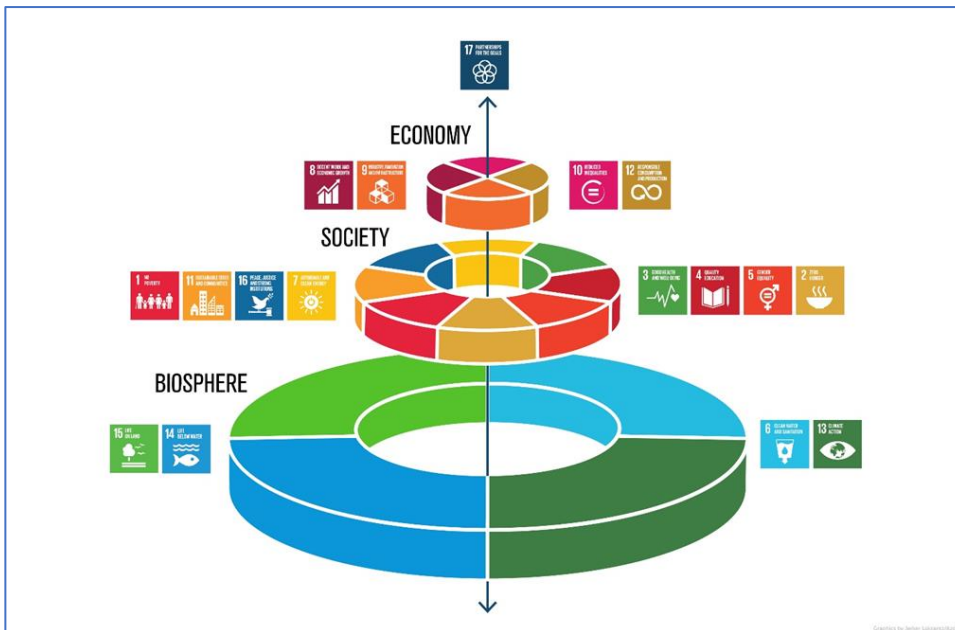
Planens viktigste grep er at et omfattende og detaljert kunnskapsgrunnlag er samlet, og dette gir grunnlag for aktuelle temaer som er omtalt i selve tekstdelen av planen. Videre er det angitt mål og strategier for hvert tema. Ett av vedleggene inneholder forslag til tiltak. Ingen tiltak vedtas i forbindelse med vedtak av selve planen. Hver enkelt kommune vil årlig bruke planen og idébanken for tiltak i forbindelse med økonomiplan- og budsjettarbeidene for å avklare hvilke tiltak som skal gjennomføres i kommunene.

Hoveddelen i planen er bygget opp av målsetninger og strategier. Det er gjort med den hensikt at kommunene vil kunne variere i hvilke virkemidler og tiltak de tar i bruk for å iverksette strategien og nå målsetningen. Hoveddelen (mål og strategier) er igjen bygd opp av ulike delkapitler som representerer ulike typer interessenter, ulike areal og/eller ulike utfordringer. Disse vil naturligvis ikke være isolerte, slik at noen delkapitler må sees i sammenheng med hverandre. Det er forsøkt i teksten å referere i delkapitler om det er spesielt relevant også for andre delkapitler.

I utkastet til naturmangfoldplan er det valgt å trekke fram noen eksempler på natur og arter i planen. Disse eksemplene har ikke mål eller strategier knyttet til seg, men er en anledning til å skape fokus på regionalt viktige eller vanlige arter og natur i våre kommuner. Noen tema vil omhandle kyst, som kun er direkte relevant for Halden. Her kommer det interkommunale perspektivet eksempelvis inn, hvor tiltak i Aurskog-Høland på vannkvalitet, vil kunne ha effekt også på det biologiske mangfoldet i Iddefjorden i Halden. I motsatt retning vil tiltak knyttet til oppvandringsmuligheter for ål i Halden, kunne reetablere bestanden av ål i Marker kommune. Vedlegget «*Oppsummering av mål og strategier, med forslag til tiltak*» gir en oversikt over det en har valgt å sette fokus på i denne første planen om naturmangfold.

Tverrfaglighet

I FNs bærekraftsmål, som alle fire kommunene har lagt til grunn for sitt arbeid i planlegging og utvikling, er det siste og 17. «*Samarbeid for å nå målene*» viktig. Dette handler om det som kreves for at de seksten andre målene skal nås, det vil si samarbeid og ansvar for helheten, gjennom styrking av blant annet virkemidlene som trengs for å gjennomføre arbeidet.

Figur 1: Grafisk fremstilling av bærekraftsmålene i kakediagram. Kilde: Stockholm Resilience Centre ved Stockholm University

For å visualisere bærekraftsmålene som noe annet enn en plukklister av mål, er det utviklet en figur som viser retning på hvordan en skal jobbe strategisk med disse målene. Figuren fra Rockström & Sukhdev (2016) er lagt opp som en etasjekake, hvor 16 bærekraftsmål støtter opp om hverandre. Størrelsen på kake-bitene og hvor de er plassert symboliserer blant annet viktigheten deres for helhetens stabilitet og behov for fokus. For eksempel er de nederste kakene vitale for bærekraft, målene om klima, natur og biologisk mangfold (Biosfæren). Uten disse vil kaken ramle sammen. Størrelsen viser til hvor mye innsats som trengs for å oppnå de målene. I motsatt ende, på toppen, har vi de økonomiske bærekraftsmålene, som trenger mindre innsats og er stabile, så lenge de under er på plass. I midten er mål knyttet til samfunn og fordeling av ressurser. Som en ryggmarg gjennom alle målene er mål 17, som skal koordinere og sørge for samhandling mellom målene. Denne planen kan være et eksempel som tar for seg noen av de målene med størst behov, og legge grunnlag for hvordan arbeidet med de andre målene bør innrette seg for å bidra til bærekraft.

Etikk og samfunn, herunder omdømme

Både nasjonalt og internasjonalt har det blitt et økende fokus på naturmangfold. Nasjonale vernestrategier, kartlegginger og regnskap er nylig introdusert eller er under utarbeidelse, for å svare ut forpliktelser Norge har deltatt å utarbeide i naturavtalen fra Montreal i 2022. Også i lokalsamfunnene er det blitt mer fokus på det å ivareta nærskogene, artsmangfold i hager, badevannskvalitet, fiskemuligheter og mye annet knyttet til natur og artsmangfold. En økende bruk av naturområdene skaper også en økende interesse for å ivareta disse verdiene.

Norges forpliktelser løses ikke av staten alene. Kommunene sitter med en nøkkelrolle som arealforvalter i sin kommune. Det her vært flere mediasaker som setter spørsmål ved kommunenes evne til å ha dette ansvaret, grunnet mange dispensasjonssaker og mange tilfeller hvor naturområder kobles fra sine økosystemer gjennom seksjonering og isolering.

Ved å legge til grunn en plan med målsetninger om å ivareta viktige naturområder, som kommunen er satt til å forvalte, vil dette være et viktig verktøy i å vise sin handlekraft og evne til bærekraftig arealforvaltning.

Vi ser fram til dine innspill.

Med hilsen

Dokumentet er elektronisk godkjent og signert av

Bjørnar Strøm-Hågensen

rådgiver

Miljø og landbruk

Godkjent av: Harald Nøding Østvik

fagleder Miljø og landbruk

Vedlegg

1 Utkast Naturmangfoldsplan 24.01.2024

Adresseliste

Naturvernforbundet i Halden

Birdlife v/Tore Hoell

Østfold Botanisk forening

Halden soppforening

Berg skogeierlag

Idd skogeierlag

Halden Bondelag

Gimle IF

TTIF

Prestebakke 4H

Rokke 4H

Idd 4H

Torpedalen 4H

Svingen 4H

Tistedal friluftslag

Halden skiklubb

Halden speidergruppe

Halden KFUK-KFUM Speidere

AJFF Halden

Halden og omegn JFF

Statsforvalteren i Oslo og Viken

Østfold fylkeskommune